

**Verslag van de openbare startbijeenkomst
Stichting Platform Bio-energie i.o.
28 april 1998; 13:30 uur; Haagse Hogeschool, Den Haag**

Welkom door de dagvoorzitter, Ir. H.E.M. Stassen

De dagvoorzitter heet iedereen hartelijk welkom. We zijn blij dat er zoveel belangstelling blijkt te zijn voor het Platform. Er zijn veel positieve reacties op het initiatief tot oprichting geweest uit de gehele keten. Het is een uniek initiatief om de hele keten te bundelen. Het belang hiervan volgt uit de aard van de bio-energiemarkt.

Het doel voor vandaag is voornamelijk om de aanwezigen te informeren over het Platform en de start van het platform te formaliseren. Er is al veel werk gedaan, vanaf vandaag kunt u meedoen in het initiatief en u aanmelden als deelnemer. De toekomst van de bio-energie in Nederland wordt de komende jaren vorm gegeven.

De dagvoorzitter geeft vervolgens een korte inleiding op de agenda van vandaag

Toelichting op het initiatief tot oprichting van het Platform, presentatie resultaten draagvlakstudie, door drs. G.J.J. Smakman (Novem)

Dhr Smakman presenteert een korte toelichting op het initiatief tot oprichting van het platform, en de resultaten van de draagvlakstudie.

Binnen het overheidsbeleid is het belang van bio-energie vastgesteld: in 2020 120 PJ DE uit afval en biomassa. In de markt zijn de eerste initiatieven gerealiseerd, andere initiatieven in fase van haalbaarheid, ontwerp of aanbesteding.

Het draagvlakonderzoek werd door Novem gestart op basis van gesignaleerde behoeften vanuit de markt en vanuit de constatering dat er vanuit PV, passieve zonne-energie en windenergie reeds goed draaiende belangenorganisaties bestaan. Deze slagen er in belangrijke mate in om het draagvlak voor hun technologie te vergroten en knelpunten weg te nemen. Geconstateerd wordt wel dat de situatie rond bio-energie complexer is omdat er samenwerkende ketens zijn vereist. Samenvattend, er leek een behoefte te bestaan voor een belangenbundeling rond energie uit biomassa. De resultaten van het draagvlakonderzoek onderschrijven dit.

Het draagvlakonderzoek kende de volgende aanpak:

- Opstellen van strategienotitie.
- Brede inventarisatie van de wensen in de markt, alsmede het mogelijk draagvlak voor krachtenbundeling (enquête en vele diepte-interviews).
- Analyse van de knelpunten en kansen in de keten, alsmede meerwaarde van platform.
- Aanzet tot organisatie van platform en eindrapport.

Een korte schets van de uitkomsten van het draagvlak ziet er als volgt uit:

- Er bestaat enige diversiteit wat betreft wensen, prioriteiten, gezichtspunten en verwachtingen, maar er kan worden vastgesteld dat "keten overstijgend" optreden door vrijwel alle partijen zinvol wordt geacht.
- De belangrijkste doelstelling van het platform dient te zijn belangenbehartiging van de bio-energieketen, vooral richting overheden.

- Belang van deelname van het platform in Europese belangenorganisaties, alsmede in Nederlandse DE federatie. Overleg en afstemming met "sectorale" belangenorganisaties.
- Platform als "aanjager" en keten-coördinatiepunt.
- Er bestaat brede bereidheid tot participatie in het initiatief (menskracht, geld).
- Aandachtspunt: goede afstemming met Projectbureau, Novem en ICB

De uitkomsten van het draagvlakonderzoek zijn gepubliceerd in een EWAB-rapport, dat tegen kostprijs bij MHP in Maarn kan worden besteld.

Bio-energie in de praktijk: de problemen en kansen, presentatie door ir. H. Klein Teeselink (HoST)

Dhr Klein Teeselink presenteert een visie op de huidige problemen met bio-energie. Gewenst is een stimulerend overheidsbeleid, gericht op de langere termijn. Dit kan worden bereikt met structurele subsidies of hogere electriciteitstarieven, en door het vaststellen van eenduidige emissienormen.

Mbt de technologie vragen de eindgebruikers nu garanties aan de leveranciers. Ook de risico's liggen dus aan deze kant. Het is daarom wenselijk dat er een technologiesubsidie aan de leveranciers beschikbaar wordt gesteld. De beschikbare maatregelen voor groene stroomopwekking zijn de groenfondsen en VAMIL/EIA (structureel) en een aantal subsidies (incidenteel).

Mbt de emissienormen: de normen voor de emissie van CO, NO_x, SO₂ en stof voor kleine installaties verschillen danig van die voor grote installaties. Ook zijn de normen voor houtketels anders dan die voor gasmotoren. Op dit moment zijn er geen richtlijnen voor een houtgestookte centrale. Eenduidigheid is dus wenselijk.

Mbt de brandstof, de bio-energie, heerst op dit moment onduidelijkheid wat nu precies bio-energie is. Met name bouw-en sloophout en mest zijn controversieel.

Strategische outlook: kansen voor de markt, overleg met overheden door drs. C.J.G. van Halen (Pi!MC)

Belangrijke kenmerken van de bio-energieketen zijn:

- een complexe toeleverings- en productie-keten;
- veelal ingewikkelde samenwerkingsstructuren tussen meerdere partijen in de keten;
- omvangrijke investeringsrisico's, welke over relatief lange termijnen dienen te worden afgeschreven;
- behoefte aan continuïteit (lange termijn zekerheden), aanbod biomassa alsmede de inzet van energie.

In de markt spelen veelal dezelfde vraag- en knelpunten: financiering, beschikbaarheid biomassa, classificatie, afvalstof-brandstof, emissie-eisen, etc. Verder is er sprake van versnippering qua R&D, technologie, initiatieven en studies.

Fiscale constructies met betrokkenheid van meerdere Ministeries

- VROM voortouw bij groen beleggen.
- Voor diverse maatregelen is EC toestemming vereist i.v.m. toetsing op staatssteun.
- Voorbeelden: uitbreiding VAMIL, accijnsstelling bio-ethanol, nihil tarief ecotax voor groene stroom, bijzondere regel energiebelasting AVI's.

Voor de toekomstige markt van bio-energie is de politieke besluitvorming inzake Ecotax en REB van groot belang, aangezien dit kan resulteren in belangrijke marktverschuivingen van fossiele energieproductie naar duurzame energie systemen. Aspecten die in deze besluitvorming spelen zijn: de toekomstige hoogte van de ecotax, (volledig) behoud van vrijstelling voor DE, omvang van het financiële terugsluizen van belasting naar DE producent (hefboom-mechanisme), het maken van een onderscheid tussen de groot en de kleinverbruikers.

Er gelden in de (internationale) politiek nieuwe spelregels, die op termijn van grote invloed zullen zijn op bestaande materiaal en energie-intensieve productieketens. Voorbeelden van dit nieuwe denken zijn:

- De afspraken gemaakt in Kyoto. De Minister van VROM heeft zichzelf een zeer ambitieuze taakstelling opgelegd, die ingrijpend beleid vereist. Om een substantiële reductie van CO₂ op Europese schaal daadwerkelijk te kunnen realiseren, is EC beleid onontbeerlijk.
- Kabinetsbeleid: versterking concurrentievermogen en dynamiek in samenhang met de wens de milieudruk te verminderen. Er wordt hierbij gezocht naar synergie tussen milieu en economie. (E.E.T. en CO₂-reductieplan en de maatregelen in de Nota Milieu en Economie).
- In dit beleid passen verhoging van benzine-accijns en invoering van een regulerende energieheffing, waarvan de opbrengst wordt teruggegeven in de vorm van verlichting van loon- en inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting (in algemene zin is een verschuiving te verwachten van de belasting op arbeid naar een belasting op milieugrondslag).

Nederland is niet de eerste, zie bijvoorbeeld: British Biogen:

- *Specific initiatives are planned and executed through working parties formed the broad spectrum of the membership. Current working parties include Strategy, Research and Development, Code of Practice, Export Strategy and Market Development.*
- *The Association employs a secretariat headed by a Chief Executive who is responsible for policy implementation and administration.*
- *Membership of British BioGen is open to all individuals, companies and organisations who have a commercial interest in biomass.*
- *A wide range of sectors are represented: growers (groups), project developers, conversion and fuel handling equipment manufacturers, consultants, financiers, contractors and turnkey system providers.*
- *Participation in shaping a major new UK industry (legislation, infrastructure, development & regulation (Code of Practice & Standards).*
- *Access to all key participants, opportunity to develop new business.*
- *Participation in shared market development activities.*
- *Participation in an industry-wide export programme.*
- *Regular briefings and seminars on current developments.*

Rond energieteelt en de import van biomassa voor energieproductie is er momenteel nog sprake van zeer divergerende visies: bijvoorbeeld de Stichting Natuur en Milieu wil geen import van biomassa. Echter talloze andere deskundigen zien hier juist een (deel)oplossing in.

Financiering van duurzame energie. Het lukt anderen wel...zoals het volgende voorbeeld illustreert: particuliere initiatiefnemers van windenergieprojecten kunnen een beroep doen op de "Subsidieregeling energievoorzieningen in de non-profit en bijzondere sectoren", waarmee 20% van de aanschaf van een nieuwe windturbine kan worden gesubsidieerd. (in 1998 is f 12,5 mln. beschikbaar voor ca. 30 MW nieuw vermogen)

Uitdagingen in het milieubeleid voor de winning van energie uit biomassa en afval:

- Evenwichtiger emissie-regime: VROM heeft het streven om nog in 1998 harmonisering op hoofdlijnen af te ronden (emissie-richtlijnen geen AMvB's).
- Afvalstoffenbeleid inzake het onderscheid afval en brandstof.

- Afvalbeheersplan: opstellen meerjarencenario's (herverdeling afvalaanbod, AVI-capaciteitsprobleem oplossen, nieuwe technieken).

Uitdagingen in het LNV-beleid voor de winning van energie uit biomassa en afval: beleidsbepaling inzake de rol van energieteelt in zowel landbouw als natuurbeheer.

- *Landbouw*: intensief, agrificatie, zoeken naar alternatieven, ruimtelijke inrichting functiekoppeling.
- *Natuurbeheer*: extensief, braaklegregelingen, ruimtelijke inrichting, biodiversiteit, functionaliteit.

Hierbij zijn diverse beleidsdirecties betrokken. Vanuit het platform is derhalve een bottom-up benadering vereist richting het ministerie van LNV.

Conclusie: de duurzame energie toekomst biedt volop perspectief en dus marktkansen! ...en een actief Platform Bio-energie zorgt ervoor dat deze ten goede komen van de bio-energie keten en dat deze markt binnen het bereik van het bedrijfsleven komt.

Naar aanleiding van de presentaties komen de volgende opmerkingen uit de zaal:

Projectbureau DE 2000, Noord Brabant pleit voor veel aandacht voor imagoverbetering omdat de publieke beeldvorming rond bio-energie vaak negatief is. Zij meldt zich aan voor de Raad van Advies.

Vraag: wordt het Platform een club van het bedrijfsleven of is het uiteindelijke doel om een markt voor bio-energie te creëren? Gesuggereerd wordt te kiezen voor 'de markt', omdat deze benadering breder is. In de discussie blijkt dat er sprake is van een accent-keuze. Uiteindelijk doel is de vergroting van de markt, primair voor het bedrijfsleven. Voor beide benaderingen blijken goede argumenten bestaan: de marktbenadering is meeromvattend, de bedrijfslevenbenadering benadrukt de rol van het platform als belangenorganisatie van marktpartijen. Tevens wordt vastgesteld dat onderwerpen als prijstransparantie en imago binnen de scope van het platform dienen te vallen.

Suggestie: het schept duidelijkheid om in geldtermen gekwantificeerde doelstellingen te definiëren, bijvoorbeeld streefprijzen voor de elektriciteit en warmte welke uit conversie van biomassa worden verkregen.

De rol van de landbouw blijft nog onderbelicht. De landbouwgewassen verdienen meer aandacht. Ook de reststromen uit de voedingsindustrie moeten niet worden vergeten. Uit de suikerindustrie blijven bijvoorbeeld bruikbare fracties over.

Presentatie Jaarwerkplan, opzet platform en stand van zaken door Ir. N.W. van den Berg (Stichting Platform Bio-Energie)

Het platform wordt opgezet als stichting, waarin al het bedrijfsleven dat met bio-energie te maken heeft, kan deelnemen. Het beleid van de stichting wordt bepaald door het bestuur. Het bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de gehele bio-energieketen. Het bestuur wordt ondersteund door het secretariaat. Daarnaast zullen werkgroepen worden geformeerd, die zich bezighouden met een specifiek onderwerp. Het bestuur wordt geadviseerd door de Raad van Advies.

Het doel van het Platform is primair het behartigen van belangen van het bedrijfsleven dat zich bezighoudt met bio-energie. Da activiteiten van het platform zullen moeten leiden tot het ontstaan van een markt voor bio-energie en meer gebruik van bio-energie. Het Platform wil de investeringsbelangen van het bedrijfsleven en de samenwerking in de keten versterken.

Daarnaast zal een nationaal en internationaal netwerk worden opgebouwd met relevante organisaties en met overheden.

De stand van zaken is als volgt: Het platform is op dit moment nog in oprichting. In mei zal de formele gang naar de notaris worden gemaakt. Er zijn besprekingen gaande met een potentiële voorzitter. Op dit moment zijn er acht kandidaten voor het bestuur (zie voorstellen bestuurskandidaten). Het grootste gedeelte van de keten is hiermee gedekt. Er is een vacature voor de vertegenwoordiging van de elektriciteitsproducenten. Daarnaast overweegt de houtsector op dit moment hoe zij vertegenwoordigd wil zijn in het platform. De vergadering vraagt waarom de landbouwsector nog niet vertegenwoordigd is. Het antwoord is dat tot nu toe de landbouwsector nog geen overduidelijke belangstelling heeft getoond, maar dat een vertegenwoordiger uit deze sector van harte welkom is om zich aan te melden als bestuurslid.

De procedure voor nieuwe bestuursleden is als volgt: nieuwe bestuursleden kunnen zich aanmelden bij het bestuur. Het bestuur beslist over feitelijke deelname. Zolang het platform nog niet formeel is opgericht, beslist het huidige kandidaatsbestuur hierover.

De procedure voor de werkgroepen is equivalent met die voor het bestuur: initiatieven tot oprichting van werkgroepen kunnen worden aangemeld bij het kandidaatsbestuur. De uiteindelijke beslissing tot instellen van een werkgroep ligt bij het bestuur. (zie voor de werkgroepen van dit moment het agendapunt werkgroepen).

Goed nieuws voor alle deelnemers is dat in overleg met het kandidaat-bestuur is besloten om de donateursbijdrage is voor het jaar 1998 zo laag te maken. Dit om de drempel voor deelname zo laag mogelijk te houden en zo veel mogelijk spelers in de keten te mobiliseren. De minimale bijdrage wordt vastgesteld op hfl. 2000 per deelnemer.

Voorstellen bestuurskandidaten

Het huidige kandidaatsbestuur stelt zich voor:

- Afvalzorg, dhr. van Daalen
- BTG, dhr Stassen
- BVOR, dhr Kwast
- HoST, dhr Klein Teeselink
- Nuon, dhr Wiersma (vervangt mevr Goedmakers)
- PNEM, dhr Krikke
- Proav, dhr de Jong
- TNO, dhr van Loo

Er zijn vacatures in het bestuur. Vanuit de houtsector wordt binnen enkele weken een kandidaat verwacht. Uitbreiding van het bestuur met een kandidaat vanuit de energieproductiesector is reeds als actiepoint neergelegd bij het secretariaat.

De vergadering vraagt voorts om uitbreiding van het bestuur vanuit de landbouwsector.

Werkgroepen

Op dit moment is een aantal werkgroeponderwerpen vastgesteld. Iedereen wordt van harte opgeroepen om zich aan te melden als deelnemer aan een werkgroep. Nieuwe onderwerpen kunnen worden ingediend bij het kandidaat-bestuur. Huidige werkgroeponderwerpen zijn:

Werkgroep International Affairs, voorzitter H. Stassen (BTG)

- inventarisatie Europese initiatieven
- inventarisatie van huidige en gewenste deelname vanuit Nederland
- opbouwen contacten met relevante Europese organisaties
- deelname/representatie vanuit Nederland in geselecteerde initiatieven

Werkgroep Beleid en strategie, voorzitter M. Beekes (KEMA)

- Formuleren van de randvoorwaarden waaronder bio-energie als een geaccepteerde duurzame energiebron met een goede prijsstelling haar positie in de markt kan innemen.
- Vergroten van draagvlak voor kansrijke bio-energie strategieën, met aandacht voor technologie. Aandacht voor de communicatieve aspecten richting beleidsmakers, politiek en publiek in brede zin.
- Kiezen van positie over de mogelijkheden voor de toepassing van biomassa in VINEX-locaties.
- wegnemen van belemmeringen die kansrijke initiatieven in de weg staan:
- verbetering van het imago en de bekendheid van bio-energie.

Werkgroep Afval en duurzame energie; voorzitter: vacature

- Voorbereiden gemeenschappelijk standpunt van de keten om het gesprek met de overheid in te gaan, deelname in DGM/A beleidstraject
- Op dit moment wordt er door VROM een begeleidingscommissie en werkgroep opgericht, die zich bezig houdt met dit onderwerp
- Voor de toekomst van de bio-energie is het van groot belang om duidelijkheid te krijgen over de afval-brandstof discussie
- Door Novem is de werkgroep classificatie geïnitieerd

Werkgroep Emissierichtlijnen; voorzitter: vacature

- maken van een overzicht van actuele regelingen
- formuleren van een gemeenschappelijk standpunt van de keten, dat aangedragen kan worden in het beleidsoverleg
- werkgroep emissies DGM/LE
- Infomil

Eventuele Werkgroep: financiële instrumenten; voorzitter: vacature

- financiering van bio-energie door de markt
- overleg met relevante overheden betreffende de financiële randvoorwaarden van bio-energie in de markt
- duidelijkheid en overzicht creëren in de financiën voor zover die voor groene energie anders zijn dan voor gewone energie of gewone producten

Paneldiscussie

Tot slot wordt er een paneldiscussie gehouden met de dagvoorzitter als panelleider. Onderwerp van de paneldiscussie is: de toekomst van de bio-energie en de rol van het platform; problemen van het verleden en kansen voor de toekomst.

Naast het kandidaat-bestuur doen hier aan mee dhr. drs. G.J.J. Smakman (Novem) en dhr. ir. R. Korthof (ministerie EZ).

Allereerst ontspint zich een discussie over de rol van de technologie m.b.t. bio-energie. De vraag is of er juist ingezet moet worden op grootschalige of kleinschalige technologie. Er wordt gesignaleerd dat er verschillende technologieën mogelijk zijn om bio-energie te

converteren. EZ heeft hierbij meer dan één rol: duurzame energiebeleid, technologie-stimulering en industriebeleid.

Vastgesteld wordt dat er in een klein land als Nederland geen plaats is om alle mogelijke technologieën te stimuleren en tot wasdom te laten komen. Het is tijd voor het maken van keuzen. Tevens wordt vastgesteld dat de Nederlandse industrie de potentie bezit om in deelsegmenten een belangrijke (mondiale) marktpositie op te bouwen, waarbij een sterke thuismarkt van belang wordt geacht.

Daarnaast wordt gesignaleerd dat de discussie nog te vaak gaat over slechts één specifiek product: elektriciteit. In het bijzonder de mogelijkheden van duurzame warmteproductie worden veelal ten onrechte over het hoofd gezien. Duurzame warmte uit biomassa zou ook met (bijvoorbeeld fiscaal) instrumentarium ondersteund kunnen worden, hetgeen de marktpositie ingrijpend kan verbeteren.

Een qua prijsstelling grote kanshebber in de markt is het bijstoken van biomassa in een kolencentrale, mits de biomassa goed voorbereid is. Reeds binnen de beleidsmatig gehanteerde bijstookgrens van 10% bestaat er een enorme nog onbenutte bio-energie capaciteit.

Probleem bij grootschalige initiatieven blijkt dat het voor de leveranciers moeilijk is om verregaande garanties te geven indien sprake is van grensverleggende technologie. Initiatiefnemers vragen hier wel om. Anderzijds geven de apparatenbouwers aan dat zij deze zekerheden moeten geven, maar anderen meestal de subsidies ter dekking van innovatierisico's incasseren. De apparatenbouwers vinden dit geen ideale situatie.

Echter er blijken meer huidige barrières te zijn: financiën, vergunningen, oplopende en onzekere biomassaprijzen. Met name als gevolg van deze laatste factor is een in het verleden uitgewerkt businessplan snel achterhaald, hetgeen betekent dat er weer nieuwe (goedkopere) concepten moeten worden gezocht.

Er zijn teveel nieuwe ideeën en er is te weinig selectie. Gesuggereerd wordt om nu eindelijk op te houden met studeren en het werken op pilotschaal. De tijd lijkt rijp voor een grootschalige demo. Immers, hoe het conversiedeel er uit moet zien lijkt is op hoofdlijnen wel duidelijk en de crux zit in de rookgasreiniging. De stelling is dat het simuleren van rookgasmengsels vrijwel onmogelijk is en rookgasreinigingstechnieken derhalve het beste kunnen worden geoptimaliseerd aan de hand van een operationele grootschalige installatie.

De zaal blijkt verschillende standpunten te hebben over de keuze 'kleinschalige' of 'grootschalige' conversie. In de discussie lijkt consensus te ontstaan rond de constatering dat de ideale schaalgrootte sterk afhangt van de kwaliteit, hoeveelheden en locaties waar de biomassa vrijkomt. Voor schoon resthout is de situatie anders dan voor resten uit de voedings- of papierindustrie of de afvalinzameling.

Sluiting

De voorzitter dankt alle aanwezigen voor hun komst, roept eenieder op om zijn/haar interesse voor deelname in het platform en de werkgroepen kenbaar te maken (formulieren), nodigt tenslotte iedereen uit om de borrel bij te wonen en sluit de vergadering.

#####

Deelnemerslijst startbijeenkomst 28 april 1998
Bijgewerkt tot 27 april 1998

Adviesbureau E-Connection BV; M. Kortenoever
Afvalzorg; W. van Daalen
Agromiscanthus BV; A.H. Drenth
Allied Energy Management; R. Braun
AVR Bedrijven; H. Steenhuis
BECO Milieumanagement & Advies BV; G. van der Laan
Bioclear BV; A. van der Werf / M. Henssen
Biofuel Vof; J.E. Naber
BioMass Nederland BV; F.J. Kuijers
BioMass Nederland BV; G.Th.B. Winkelhorst
Biothane Systems International BV; D.J. Koot
BRO; N. van Hooijdonk
BTG Biomass Technology Group BV; H.E.M. Stassen
BVOR; H. Kwast
CE; Mevrouw T. van der Werff
Charlec; J. van der Velde
COGEN Nederland; B.B. Klaversteijn
Coopers & Lybrand NV; R. Dekker
CPV; A.M. Heineman
Croc vof; H.L.A. Pastoor
DCMR Milieudienst Rijnmond; dhr Veerkamp
De Boer & Van Teylingen; B.W. Bartstra
De Boo & Partner; W. de Boo
Devobo Totaal/Biomass; A.B. ten Voorde
Devobo Totaal/Biomass; E. Doekes
DLO; B. Stol
DLO-IBN; M.T. de Winter
E & EC BV; R. Lutkeveld
ECN; A.B.J. Oudhuis / J. Beesteheerde / J.H.A. Kiel
E-Connection Project BV; M.A.J. Kortenoever
Energie Boerderij Project Sittard; H.P. Ruinaard
Energie Consult Holland BV; mevr. E.C. Koets
EnergieNed; mevr. F.M.P. Verhoeven
EPON NV; F.W.M. Penninks
EPZ NV; J.B.R.M. de Jong
EZH NV; C.H. Korevaar / P. Nanninga
F&B; mevr. I. Straathof
Gastec NV; A.C. Kooijman / P. Versteeg
Hanwel BV; L.G.M.M. van Nunen
Hanze Milieu; H. Kasper
Haskoning BV; A. van der Knijff
Hescom Consultancy BV; B. Hesseling
Het Bosschap; R.M.W.J. Nas
Holwerda BV; Y. van der Kooij
HoSt; H. Klein Teeselink
IMAG-DLO; P. Lens
Ingenieursbureau Innogas BV; F.R. van Gaalen
Innovatiesteunpunt Wageningen; R. Metselaar
KARA Energy Systems BV; mevr. S. van 't Veen
KEMA Nederland BV; M.L. Beekes / R. Meijer
Keunen Recycling BV; J.J.P. Koopman
Komeco; A.G. Timmerman
Koninklijke Eduard van Leer; M.L. Top
Labee Groep Moerdijk; H.B.H. Brandsma / J. Romijn
Landbouwuniversiteit Wageningen; G. Lettinga
LEI-DLO; Mevr. M.J.G. Meeusen-van Onna
M.J. van der Burgt Energy Consultancy BV; M.J. van der Burgt
Manteq BV; J.W.T. Werneke
Ministerie Landbouw, Natuurbeheer en Visserij; G.A.J. Vis
Ministerie van Buitenlandse zaken; H. Koenen
Ministerie van Economische Zaken; Mevr. P.B.M. Haemers
Ministerie van VROM/DGM; L. de Jonge
Ministerie van VROM/DGM; P.J. Hamelink
Ministerie van VROM/DGM; P.J. Kruithof
Miscanthus BV; W.H. Braskamp
Nationale Reststoffenbeurs; R.T. van Ovost
Novem; G.J.J. Smakman / mevr. C. van Leenders
NUON; mevr. A.M.C. Goedmakers / P. Wiersma
Nutsbedrijf Amstelland NV; Drs.J.G. Blaazer
OBL; S.S. de Vries
Parenco BV; Mevr. A. Menninga / M. Schaareman
PNEM Energy systems B.V.; R.H.J.M. Remmers / K. Krikke
Posthuis Beheer en Advies VOF; J.W.H. Kropman
PROAV; T. van Kuijck / L. de Jong
Projectbureau Energie 2050; Mevr. A.C. van Huffelen
Provincie Flevoland; Mevr. N. van de Baan
Provincie Noord-Brabant; A. Moerkerken / P.N.B.J.M. Maas
Provincie Noord-Holland; J. Kaspori
Provincie Zuid-Holland; Mevr. A. van den Akker
Rabobank Nederland; S. de Hoo
Resulent BV; L.B. Bisschop
RIVM; M. Harmelink
RK Rijkert Knoppers; R. Knoppers
Samenwerkingsorgaan West-Friesland; W.H. Vriend
Schelde Industrial Engineers & Contractors; G.H. Huisman
Senter; P.C. Nonhebel
SEP; G. van der Lee
Shell International oil products; J.B. Rajani
Shell Nederland BV; dhr. W. Veerkamp
Staatsbosbeheer; N.W.J. Borsboom
Stichting Afval en Milieu; A. Schoevers
Stichting D.E.P.; C.M. Munsters
Stichting Platform Bio-Energie; C.G.J. van Halen / N. W. van den Berg
Stichting Robinia; A. Claassen
Stichting voor duurzame innovatie; ir J.A. Over
Stork Thermeq BV; A. Grooters
TNO Building and Construction Research; W.F. Gard / D. Rienstra
TNO Wegtransportmiddelen; M van Helden
TNO-MEP / ICB; S. van Loo
TU Delft; I. Bouwmans
UNA NV Energieproductiebedrijf; A.C. van Dongen
Vaktijdschrift Houtwereld; A. de Heer
Van der Wiel Stortgas BV; W. Hofstra
Van Ganzewinkel Groep BV; P. Grielen
Vandenbroek International BV; M. de Jonge
VAR Veluwe Afval Recycling BV; F.A. Arke / W.A.M. van Erp
VNH; P.A. van den Heuvel
VHN/AVIH; C. Boon
VVAV Vereniging van Afvalverwerkers; Mevr. V.C. Ortmanns
W.K. Crone BV; K.J. Heijboer
Wansdronk Architectuur; R. Wansdronk
Waste Control Nederland; A. Rambhadjan / M. Meijster
Waste Management Nederland BV; W.D. Koppel
Wetland Management Systems BV; P. Dol
WijdevenSutmuller & partners BV; W. Toonen